

## Advies concept Wmo-beleidsplan Drechtsteden 2015-2018

### Algemene opmerkingen

“Het beleidsplan vormt een goede basis om verder te gaan, het is alleen veel te optimistisch gesteld. De mensen die wij spreken zijn erg bezorgd over de toekomst. We vrezen dat het een hard gelach wordt voor de mensen waar het om gaat. We maken ons hier grote zorgen over. We adviseren u te erkennen dat ook u bezorgd bent, toon een gevoel van mededogen. Dit zou bijvoorbeeld in het voorwoord kunnen.”

*Antwoord: Uw zorg delen wij. Het beleidsplan is sterk ingestoken op het vinden van oplossingen voor de opgaven waarvoor we staan. Dit neemt de zorg zeker niet weg. In het voorwoord van het Wmo beleidsplan is hieraan expliciet aandacht besteed.*

“Bovendien adviseren we u aan te geven wat de kritische succesfactoren zijn. Geef minimumlijnen aan waar u niet onder wilt komen. Als een kritisch succesfactor zien wij bijvoorbeeld het aantal vrijwilligers. Dit *moet* toenemen, anders kunnen de plannen niet gerealiseerd worden. Verderop in dit advies benoemen we nog een aantal kritische succesfactoren.”

*Antwoord: Wij nemen in het beleidsplan geen minimumlijn aan voor kritische succesfactoren zoals vrijwilligers. Op het al dan niet toenemen van het aantal vrijwilligers kunnen wij niet rechtstreeks sturen. Wel zullen we door diverse maatregelen, bijvoorbeeld door subsidie- en inkoopafspraken proberen om andere oplossingen te stimuleren, bijvoorbeeld door de inzet van vrijwilligers. Bovendien zien we dat in de diverse gemeenten initiatieven worden genomen om het werken als vrijwilliger in de zorg en ondersteuning te stimuleren. Wij zijn hier onder andere mee bezig in de pilot Meedoen in Kinderdijk. Gemeenten blijven elkaar informeren en stimuleren met goede initiatieven.*

### Verklaringen van afkortingen

“We adviseren u een lijst op te nemen waarin de afkortingen worden toegelicht.”

*Antwoord: Op basis van uw advies is op de laatste pagina is een lijst met betekenissen van afkortingen toegevoegd.*

### Eigen bijdrage

“We adviseren meer aandacht te besteden aan de eigen bijdrage. Dit punt wordt kort besproken op p. 96 in het hoofdstuk Financiën. Geef al bij de maatwerkvoorzieningen aan dat cliënten een eigen bijdrage moeten betalen.”

*Antwoord: Dit onderdeel van het beleid moet nog verder uitgewerkt worden in de verordeningen en nadere regels.*

“We vrezen dat een groep mensen geen gebruik zal maken van een maatwerkvoorziening omdat ze de eigen bijdrage niet kunnen betalen. Dat kan niet de bedoeling zijn. Dit is wat ons betreft een van de kritische succesfactoren.”

*Antwoord: Op pagina 58 staat ‘de ondersteuning dient terecht te komen bij hen die het financieel het hardst nodig hebben’. De exacte uitwerking van het eigen bijdrage- systeem moet nog verder uitgewerkt worden in de verordeningen en nadere regels.*

## Deel 1: Wat willen we bereiken

### A: Inleiding

#### Missie (p.11)

“De tweede zin in de missie vinden wij niet helder geformuleerd. Het streven is door middel van preventie en algemene voorzieningen er voor te zorgen dat inwoners zo min mogelijk afhankelijk zijn

van zware zorg. Zoals het er nu staat, lijkt het of gemeenten een grens stellen met betrekking tot het aantal mensen dat afhankelijk is van zware zorg.”

*Antwoord: Wij hebben de tekst aangepast en hopen dat daarmee het onbedoelde effect is weggenomen.*

## **E: Doelen en resultaten**

### **Monitor Sociaal (p.25)**

“Eén keer in de vier jaar meet u via de Monitor Sociaal hoe het ervoor staat met de inwoners van de Drechtsteden op sociaal vlak. We vinden dit te weinig. We adviseren u elk jaar een onderzoek te doen, wellicht in een beperktere vorm op een aantal cruciale onderdelen. Dan is er een betere controle.”

*Antwoord: Wij kiezen er niet voor om de Monitor Sociaal vaker dan eens per vier jaar uit te laten voeren. Onze ervaring is dat het onderzoek de trends over kortere tijd onvoldoende kan herkennen. We voeren wel een jaarlijks cliëntervaringsonderzoek uit. Daarnaast verzoeken wij ook u om u signalen uit de samenleving met ons te delen.*

### **Algemene maatschappelijke effecten (p.25)**

“U geeft de ontwikkeling aan voor 2017. We adviseren met concrete streefcijfers te komen. Toe- of afname is wel erg globaal. Met name het aantal vrijwilligers en mantelzorgers zal flink moeten toenemen om de plannen te realiseren.”

*Antwoord: Zie antwoord op pagina 1. Het al dan niet toenemen van het aantal vrijwilligers kunnen wij niet rechtstreeks sturen. Wel zullen we door diverse maatregelen, bijvoorbeeld door subsidie- en inkoopafspraken proberen om andere oplossingen te stimuleren, bijvoorbeeld door de inzet vrijwilligers. Bovendien zien we dat in de diverse gemeenten initiatieven worden genomen om het werken als vrijwilliger in de zorg en ondersteuning te stimuleren. Een voorbeeld hiervan is de pilot vrijwilligersmakelaar in Hendrik-Ido-Ambacht. In Alblasserdam zien wij ook kansen vanwege de vele vrijwilligers die reeds binnen onze gemeente actief zijn. De aandacht zal komende tijd vooral uitgaan naar het toerusten van deze vrijwilligers en het aanspreken van het potentieel aan vrijwilligers vanuit hun talent, interesses en de lokale mogelijkheden. Hierbij is het vrijwilligerssteunpunt van de Stichting Welzijn Alblasserdam belangrijke partner. Ten aanzien van het groeiende aantal mantelzorgers verwachten we vooral een toename doordat er simpelweg minder zorg en ondersteuning beschikbaar is. Het is wel aan de gemeenten hoe we deze mantelzorgers het beste kunnen ondersteunen. In de pilot Dementie in Alblasserdam is hiervoor specifieke aandacht.*

“Het aandeel met onvoldoende contacten moet afnemen in plaats van toenemen. We begrepen al dat deze fout hersteld wordt.”

*Antwoord: Deze fout is hersteld.*

## **Deel II: Wat gaan we daar voor doen?**

### **Lokale ondersteuningsstructuur (p.29)**

“Dijk op deltahoogte: wat ons betreft valt hier ook het aantal vrijwilligers per gemeente onder. Het percentage vrijwilligers moet ook gelijk zijn. Anders is de lokale ondersteuningsstructuur per gemeente verschillend en dat heeft weer invloed op de financiële solidariteit. Als in de ene gemeente veel meer vrijwilligers zijn dan in de andere, zal er in de gemeente met weinig vrijwilligers meer professionele hulp moeten komen. Dergelijke streefcijfers kunnen worden opgenomen in de opdrachten aan de lokale welzijnsorganisaties.”

*Antwoord: De aanpak hiervan is onderdeel van de lokale uitvoeringsprogramma's. Er is bewust gekozen voor het accepteren verschillen in de ondersteuningsstructuur. De ondersteuningsstructuur is*

*afhankelijk van de verschillende partners (formeel en informeel, gesubsidieerd en niet gesubsidieerd), de netwerken in de gemeenten (bijvoorbeeld de betrokkenheid van kerken) en natuurlijk de inwoners. De afgelopen jaren is duidelijk gebleken dat deze structuren in de gemeenten niet gelijk te trekken zijn. Wel zoeken we naar hetzelfde ondersteuningsniveau. Zo delen we bijvoorbeeld de subsidieafspraken met de partijen waar wij een directe subsidierelatie mee hebben. Daarnaast delen de Drechtstedengemeenten de ervaringen (kansen en bedreigingen) van initiatieven en natuurlijk de ondersteuningsplannen om zo van elkaar te leren. In Alblasserdam betekent de dijk op deltahoogte niet alleen dat we veel vrijwilligers hebben, wat ons betreft gaat het om de sociale infrastructuur in brede zin; het karakter van het dorp, de sociale samenhang, het rijke verenigingsleven, de maatschappelijke organisaties, kerken en ondernemers.*

## **A: Eigen kracht en sociaal netwerk**

### **Inclusief beleid (p.31)**

*“Gemeenten streven inclusief beleid na. We ondersteunen dit van harte. We gaan ervan uit dat in de lokale uitvoeringsplannen wordt aangegeven hoe dit inclusief beleid vorm en inhoud krijgt. In de gemeente Dordrecht is hier al de nodige ervaring mee.”*

*Antwoord: De tekst in het beleidsplan is aangepast. Daarnaast is inclusief beleid inderdaad een thema dat uitgewerkt wordt in de lokale uitvoeringsprogramma's. We zullen zeker lering trekken uit de ervaringen van de gemeente Dordrecht en andere goede initiatieven uit de regio. Suggesties zijn uiteraard van harte welkom.*

### **Mantelzorgcompliment (p.33)**

*“De middelen voor het mantelzorgcompliment worden ongeoormerkt aan u beschikbaar gesteld. We pleiten ervoor deze middelen binnen de Drechtstedengemeenten wel te oormerken. We denken inderdaad graag met u mee over de besteding van deze middelen.”*

*Antwoord: De Drechtstedengemeenten zijn lokaal verantwoordelijk voor de besteding of reservering van de middelen van het mantelzorgcompliment. Wij zijn voornemens om samen met Stichting Welzijn Alblasserdam, MEE en uw adviesraad de invulling van het 'mantelzorgcompliment' in Alblasserdam te onderzoeken. De manier waarop deze middelen worden ingezet, moet wat ons betreft aansluiten bij de lokale behoefte.*

## **B: Algemene voorzieningen**

### **Basisniveau (p.37)**

*“In de een na laatste alinea op deze pagina geeft u aan dat de afspraken over het basisniveau tot stand zijn gekomen in nauwe samenwerking tussen de zes gemeenten. Er is vastgesteld wat gemeenten moeten ontwikkelen om een stevige lokale ondersteuningsstructuur te realiseren. We gaan ervan uit dat in de lokale plannen wordt uitgewerkt wat het basisniveau is en welke stappen de betreffende gemeente nog moet zetten om de stevige lokale ondersteuningsstructuur gerealiseerd te krijgen.”*

*Antwoord: Dat klopt. Dat is deels al ingevuld in het Wmo-beleidsplan onder algemene voorzieningen en zal verder worden uitgewerkt in de lokale Wmo-uitvoeringsplannen.*

## **C: Maatwerkvoorzieningen**

### **Vervoer (p.49)**

*“Dagbesteding/activering is een maatwerkvoorziening. U geeft terecht aan dat dit inclusief vervoer is. Vervoer is wat ons betreft ook een kritische succesfactor. Vervoer moet goed geregeld zijn, anders kunnen mensen niet naar de dagbesteding.”*

*Antwoord: Dat vervoer goed geregeld moet zijn vinden wij uiteraard ook zeer belangrijk. Vervoer is daarom onderdeel van de pilot dagbesteding en vervoer. De resultaten (0-meting en aanbevelingen vanuit de Kerngroep Dagbesteding en Vervoer) zullen worden meegenomen bij de bestuurlijke aanbesteding door de SDD. Daarnaast wordt gekeken of het vervoer niet efficiënter geregeld kan worden, maar ook door inzet van vrijwilligers. Mogelijk is dit onderwerp ook geschikt voor de regionale klankbordgroep. Dat overleggen we met de secretaris van de klankbordgroep.*

## **§ 2 Logeervoorzieningen (p.53)**

*“Een beschikking voor een logeervoorziening wordt alleen afgegeven wanneer de cliënt permanent toezicht nodig heeft, evenals nu in de AWBZ. Een grote groep cliënten komt hier dus niet voor in aanmerking terwijl de zorg wel heel erg zwaar is voor de mantelzorger. We pleiten er met klem voor, te zorgen voor andere vormen van respijtzorg. Op pagina 33 geeft u aan te streven naar voldoende aanbod en stimuleert u dit als gemeente. We vinden ‘streven en stimuleren’ te vrijblijvend. Als u echt wilt voorkomen dat mantelzorgers overbelast raken, dan moet respijtzorg goed geregeld zijn.”*

*Antwoord: Wij ondersteunen mantelzorgers via de inrichting van de algemene voorzieningen. Vrijwillige respijtzorg is een van de mogelijke oplossingen in dat domein. Zo werkt Stichting Welzijn Alblasterdam momenteel al aan een training respijtzorg voor vrijwilligers. Daarnaast kan respijtzorg ook worden aangeboden in de vorm van een maatwerkvoorziening.*

*Respijtzorg via de zorgverzekeraar*

*“Mantelzorgers kunnen ook een beroep doen op de zorgverzekeraar voor respijtzorg. Veel mantelzorgers weten dit niet. We geven u als tip mee dit breder bekend te maken, bijvoorbeeld via de Hulpwijzer, de cliëntondersteuner en degene die het onderzoek verricht.”*

*Antwoord: Dit nemen wij mee naar de uitvoering van het beleid.*

## **§ 3 Dagbesteding/activering (p.55)**

*“De dagbesteding/activering wordt op de volgende wijze gereorganiseerd:*

- Aantal locaties inkrimpen;*
- Combineren en vergroten groepen;*
- Minder dagdelen indiceren;*
- Beperken vervoersbewegingen.*

*We begrijpen dat er bezuinigd moet worden, maar we maken ons grote zorgen over de gevolgen. De reorganisatie is al ingezet. Cliënten krijgen nu al dagbesteding in hun eigen woonplaats. Voor een deel van de cliënten pakt dit goed uit, voor een deel ook niet. Zinnige dagbesteding passend bij de cliënt is het uitgangspunt. Als de dagbesteding niet aansluit bij de behoefte van de cliënt, is dit direct merkbaar voor de mantelzorger. Wanneer een cliënt minder dagdelen geïndiceerd krijgt, is dit ook meteen een verzwaring voor de mantelzorger. U geeft aan dagbesteding/activering ook te zien als ontlasting van de mantelzorg, maar dat is in tegenspraak met bovenstaande maatregelen.”*

*Antwoord: We zijn het hier mee eens: het moet gaan om passende dagbesteding maar ook zo veel mogelijk burgers nabij. Daarbij ontkomen we er niet aan om sommige groepen te vergroten of samen te voegen. Ook de inzet van meer vrijwilligers hierbij is een optie. We streven daarbij naar een goede spreiding binnen de Drechtsteden. Uit de pilots en ervaringen van dagbesteding proberen we zoveel mogelijk lering te trekken. Zo ook op het gebied van mantelzorg. Zo wordt bijvoorbeeld onderzocht of “dagbesteding light” plekken een goed alternatief zijn. Ook in Alblasterdam kijken wij naar lokale initiatieven die kansrijk zijn, daarbij gaan we uit van samenwerking tussen de maatschappelijke partners en mogelijke combinaties van voorzieningen voor verschillende doelgroepen.*

### *Arbeidsmatige dagbesteding*

“In de derde alinea op pagina 43 geeft u aan dat er een overlap is tussen de doelgroepen voor dagbesteding/activering en leerwerkbedrijven. Dit is zeker waar. We pleiten voor de mogelijkheid voor cliënten die gebruik maken van dagbesteding/activering om ‘door te stromen’ naar een leerwerkbedrijf. Als zij dit kunnen natuurlijk. We vrezen dat deze overstap vanuit de dagbesteding niet in gang wordt gezet, vanwege gebrek aan geld. Deze stimulans moet vanuit de gemeenten komen.”

*Antwoord: Dit punt zal worden meegenomen in het inkoopproces met zorgaanbieders. Lokaal zullen we aansluiting zoeken met Leerwerkbedrijven, waarbij we doorstroom zo veel mogelijk zullen stimuleren. In Alblasserdam gebeurt dit al via Stichting SMILE.*

## **Deel III: Wat hebben we er voor nodig**

### **A. Toegang (p.76)**

“Bij de toegang missen we de spoedprocedure.”

*Antwoord: Op pagina 79 staat dat voor spoedaanvragen een aparte procedure wordt ingericht.*

### **B. Leveringsvorm (p.78)**

“In de derde en vierde alinea zet u PGB en zorg in natura tegenover elkaar. U geeft aan dat zorg in natura, onder andere, staat voor geborgde kwaliteit (in tegenstelling tot het PGB) We vinden geborgde kwaliteit te sterk uitgedrukt.”

*Antwoord: We hebben de tekst aangepast. Dit is nu ‘aan regels onderworpen kwaliteit’ geworden, p.80.*

### *Motivatieplicht/hoogte van het PGB (p.79)*

“We gaan ervan uit dat u deze stukken nog wijzigt naar aanleiding van de aanpassingen in de wet. De cliënt dient te motiveren waarom hij/zij een PGB wil, maar hoeft niet meer aan te geven waarom hij de aangeboden maatwervoorzieningen niet passend vindt. Verder moet de hoogte van het PGB toereikend zijn om de door de cliënt gewenste ondersteuning te kunnen kopen.”

*Antwoord: Is aangepast.*

### **C. Communicatie (p.81)**

“We gaan ervan uit dat u in de communicatie naar cliënten en inwoners de termen ‘transitie’ en ‘transformatie’ niet gebruikt. Eenvoudig taalgebruik is het uitgangspunt. Bovendien moet de communicatie zich in belangrijke mate richten op de mensen die ‘nu nog niets met de Wmo te maken hebben’. Zij moeten meer voor anderen gaan doen.”

*Antwoord: Dat uitgangspunt hanteren wij ook.*

## **E: Inkoopkader**

### **SROI (p. 89)**

“U geeft aan minimaal 5% SROI toe te passen bij opdrachten. We adviseren hierbij toe te gaan naar een groeimodel. Als het kan, wordt het percentage hoger.”

*Antwoord: Voorlopig hanteren we 5% SROI. Samen met partners onderzoeken wat de komende jaren meer gevraagd kan worden. We moeten ons ook realiseren dat de financiële druk op de aanbieders door de bezuinigingen enorm toeneemt.*

## **F: Samenwerking en afstemming**

### **Inwoners en cliënten (p.91)**

“Wat ons betreft is de ambitie dat de Regionale Adviesraad Wmo per 1 januari 2015 in werking treedt.”

*Antwoord: Wij ondersteunen deze ambitie graag.*

### **Advies teksten lokale ondersteuningsstructuur**

Wij vinden het fijn te horen dat de Wmo Adviesraad zich kunt vinden in de opzet en de beleidsvoornemens voor de lokale ondersteuningsstructuur. Wij zien de lokale inbedding van de decentralisatie als een grote opgave voor de komende jaren. In het lokale uitvoeringsplan wordt verder uitgewerkt hoe wij hier vorm aan gaan geven. Wij verwachten dat de Wmo Adviesraad actief met ons meedenkt over deze nadere uitwerking.

U heeft aandacht gevraagd voor de volgende onderwerpen en vragen, onderstaand onze reactie daarbij:

“Het beleidsplan en de lokale ondersteuningsstructuur gaan uit van het stimuleren van eigen kracht en het faciliteren en ondersteunen van de kracht van sociale netwerken van inwoners. De Wmo-adviesraad deelt dit uitgangspunt, maar stelt zich de vraag onder welke voorwaarden wordt maatwerk aangeboden? Op welke manier wordt op objectieve wijze vastgesteld dat ‘eigen kracht’ of het sociale netwerk niet voldoende functioneert en de algemene middelen niet toereikend blijken te zijn. Het recht op zorg is komen te vervallen, maar dat betekent dat extra zorgvuldigheid vereist is geworden om te bepalen welke zorg mensen zelf kunnen regelen en wat de gemeente moet bieden.”

*Antwoord: Wij onderschrijven uw mening dat zorgvuldigheid vereist is om te bepalen welke zorg mensen zelf kunnen regelen en wat de gemeente moet bieden. Dit wordt bepaald door de Wmo consulent in samenspraak met de cliënt en zijn / haar directe omgeving en zal uitmonden in het ondersteuningsplan. Wij hebben oog voor de inwoners waarbij eigen kracht en de sociale omgeving geen uitkomst bieden. Ook inwoners die uiteindelijk niet bij een maatwerkvoorziening uitkomen, willen wij helpen wegwijs te worden in het lokale ondersteuningsaanbod van voorliggende voorzieningen.*

“Verder ziet de Wmo-adviesraad graag een verdere uitwerking van de juridische positie van de zorgvrager. Meningsverschillen tussen de gemeente en haar inwoners over de interpretatie, beoordeling en grenzen van ‘de eigen kracht’ dienen zoveel mogelijk door zorgvuldig optreden van de gemeente voorkomen te worden. Voor het geval dat er dan toch sprake zou zijn van een verschil van inzicht, in welke mogelijke klachtenprocedure(s) is dan voorzien?

*Antwoord: Hierop is de Algemene Wet Bestuursrecht van toepassing. Daarnaast kent de Sociale Dienst Drechtsteden een klachtenprocedure die ook van toepassing is op de uitvoering van de Wmo 2015.*

“De Wmo-adviesraad kan zich vinden in de lokale beleidsvoornemens, waarin wordt gesproken over laagdrempelige ondersteuning. In dit kader wil de Wmo-adviesraad voor wat het WMO-zorgloket betreft aangeven dat de vestiging van dit loket en voor zover daar sprake van is in ieder geval een dependance daarvan bij voorkeur in de uitbreiding van DOK 11 gevestigd zou moeten worden.”

*Antwoord: Komende tijd zullen wij ons bezinnen op de mogelijke locatie(s) van het Wmo / zorgloket. Hierbij zijn voor ons de uitgangspunten zichtbaarheid, nabijheid en laagdrempeligheid van belang. Evenals de samenwerking met andere lokale maatschappelijke partners in een dergelijk loket. De uitbreiding van DOK 11 wordt als mogelijke locatie bekeken. Vooralsnog houden wij de mogelijkheid open dat we op meerdere locaties (en ook digitaal) loketfuncties zouden kunnen realiseren.*

“De onderwerpen besproken op pagina 95 e.v. van het Wmo-beleidsplan betreffen belangrijke en risicovolle onderdelen die naar het oordeel van de Wmoadviesraad gedeeltelijk ook uitgewerkt kunnen worden in het lokale deel of daar ten minste aan refereren.”

*Antwoord: Momenteel wordt hard gewerkt aan een nadere analyse van de opbouw van de beschikbare budgetten, die we van het rijk ontvangen, naar de verschillende deelactiviteiten binnen de Wmo. Deze financiële analyse vormt de basis voor de verdere financiële vertaling van de kosten van de nieuwe Wmo taken (zowel lokaal als regionaal) in de gemeentebegroting 2015 en in het lokale uitvoeringsplan Wmo. Het budget, dat de gemeente van het Rijk ontvangt voor de uitvoering van de decentralisaties, is voor ons kaderstellend. Wel willen wij een vangnetfunctie bieden voor de meest kwetsbaren in ons lokale netwerk.*

“Bij de verdere uitwerking van de beleidsvoornemens zou de Wmo-adviesraad graag nog duidelijker krijgen welke beleidsvoornemens het karakter van resultaatverplichtingen en welke van inspanningsverplichtingen krijgen.”

*Antwoord: Graag gaan wij daarover met u in gesprek met het ontwikkelen van het lokale uitvoeringsplan Wmo.*